

Սիրիայում թիրախների ցանկը ընդլայնվում է

ԱՄՆ-ի նախագահ Բարաք Օբաման դաշտայնության նախարարությանը կարգադրել է ընդլայնել սիրիական հնարավոր թիրախների ցանկը, որոնք կարող են հարձակման ենթարկվել Բաբար Ասադի վարչակարգի դեմ ռազմական գործողության ժամանակ, հաղորդում է «Նյու Յորք թայմս» թերթը:

Տազոնը չի ծրագրում հարվածել ֆիմիական զենքի դաշտերին, բայց ԱՄՆ-ի բանակը կհարվածի սիրիական բանակի այն ստորաբաժաններին, որոնք ի վիճակի են նման զենք օգտագործել: Գրոհների թիրախ կդառնան Ասադի բանակի հրթիռային ուժերը եւ հակաօդային դաշտայնության զորամասերը:

Նշվում է, որ սվայ որոշումն ընդունվել է սազմած հետախուզական սվայների կադրակցությանը, որոնց համաձայն, ամերիկացիների հարձակումից առաջ Սիրիայի ղեկավարությունը վերաբախում է զորքերը, այդ թվում՝ ֆիմիական զենքի կիրառման համար թերեւս դասասխանառու ստորաբաժանները:

Թիրախների ցանկի ընդլայնումը նշանակում է, որ ամերիկյան բանակը դասարան է 60+30 օրվա ընթացքում Սիրիայի սարածում հարվածել 50-ից ավելի ռազմական եւ ռազմավարական օբյեկտների: Ենթադրվում է, որ գործողությունը կմասնակցեցնի ԱՄՆ-ի եւ Ֆրանսիայի ռազմաօդային ուժերը, նշվում է հրապարակման մեջ: Չի բացառվում ՆԱՏՕ-ի նաեւ այլ ուժերի ներգրավումը:

Հոդվածագիրներ Դեյվի Զանգերի եւ Էրիկ Շմիտի սվայներով, գործողության գլխավոր նախագահ է Ասադի զորքերին զրկել առաջադրում ֆիմիական զենքի կիրառելու հնարավորությունից կամ զոհե թուլացնել նման զենքի օգտագործման ներուժը: «Նյու Յորք թայմսը» հաստատում է, որ Պեն-

Ամենայն հավանականությամբ, գործողությանը կմասնակցեն ամերիկյան օդուժի ոչ միայն կործանիչներ, այլեւ ռմբակոծիչներ, ինչպես նաեւ ռազմածովային ուժեր: **Պ. Բ.**

Տիմոտեյ Կոնտրա

Եվրոմիությունը ունց որ թե «չի պատրաստվում» նախատեսարարել, բայց այդ մասին ստում է Ֆյուլեի խոսնակը, իսկ Լիսիան արդեն հայտարարում է ստորագրելի հունի

ՏՈՒՆՏԻ

ՎԱՐՈՒՄՆ ԳՈՐԾՆՆԵՐ Երկու աթոռի վրա չես նստի, եթե, իհարկե, մեծամասշտաբ նստաժողովի չունես: Բայց եթե ֆաղափարությունը բնութագրվում է որդե հնարավորի արվեստ, ու որ Երեւան են հա-

վերժական, ուրեմն Երեւան ունենալու դեմքում կարելի է նաեւ ոչ մեծ հետադարձ մտել երկու աթոռի վրա: Ներկա դրությամբ ինչ սեղի է ունենում Հայաստանում եւ ինչպիսի հայտարարություններ ու ֆայլեր էլ որ ձեռ-

նարկվում են, ակնհայտ է, որ բացահայտ ցանկություն կա դաշտայնություն երկու աթոռներին մտելու հնարավորությունը:

Այդ հնարավորության հիմքերը շեղափակում համար, ինչպես եւ ակնկալելի էր, անգամ անհրաժեշտ, դարգաբանումներ թալու համար սեպտեմբերի 5-ին աշխատանքային այցով Բրյուսել հասավ Հայաստանի արտգործնախարար Էդվարդ Նալբանդյանը: Ռուսաստանի նախաձեռնություն Մախախի միությանն անդամակցելու Հայաստանի որոշումը սեպտեմբերի 5-ի ուժ երեկոյան ֆունարկվեց Նալբանդյանի եւ Եվրոպական հանձնաժողովի ընդլայնման եւ Եվրոպական հարեւանության ֆաղափարական հարցերով հանձնակատար Շեֆան Ֆյուլեի հանդիմանումը: **ՏԻՄ ԷԶ 3**

Տակաստարականները ջարդ են կազմակերպել Մաալուլայում

Երեւանում «Russia Today» հեռուստատեսությունը սեղեկացրեց, որ Սիրիայի ընդդիմադիր գրոհայինները գրավել են աշխարհի հնագույն զուտ ֆիլոսոֆիական բնակավայրերից մեկը՝ Մաալուլայում եւ կից գյուղերը, որտեղ իսկական ջարդ են կազմակերպել սեղի բնակչության դեմ: Նրանք ահապոր խժոժություններ են գործել գրեթե շուն առ շուն եւ երեկ բնակավայրի վրա իջող բարձունքներից սնայոթեական կրակ են սեղացել բնակիչների վրա: Հիշեցնենք, որ Մաալուլայում աշխարհի միակ բնակավայրն է, որտեղ դեռեւս օգտագործում են Քրիստոսի լեզուն՝ արամեերենը:

Ադրբեջան-Ռուսաստան «մեղրամիսն» ավարտվում է

Ոչ հեռու անցյալում Ադրբեջանի բարեկամի համբավ վասակած՝ ռուսաստանյան հայցնի լրագրող, երբեմն նաեւ «Եվրասիականության գաղափարի» շրջանակներում ֆաղափարական վերլուծություններ ու ֆաղափարական բնութագրումներ անող Մախախ Շեֆանկոն Ռուսաստանի ֆաղափարական հասարակության զարգացման եւ մարդու իրավունքների խորհրդում «անստատիստիկ» հարց է ուղղել ՌԴ նախագահ Պուտինին՝ կաղված վերջինիս այցի նախօրյակին Ադրբեջանում ձեռքարկված ռուսաստանցի «լեզգի անջատողականների» ծակասագրի հետ: Ինչպես ավելի վաղ «լրագրողական հետախուզությանը դարձել էր» լրագրող Ֆաթուլլաեւը, Պուտինի Բաբու այցելությունից օրեր առաջ «Ադրբեջանի մայրաքաղաքում հայտնվել էին ՌԴ ազգությանը լեզգի մի Երբ ֆաղափարներ, որոնք հայցնի են անջատողական ձգումներով»: Ադրբեջանի հասուն ծառայությունների կողմից, սակայն, նրանք ձեռքարկվել են «թմրանյութ դաշտերում» կասկածանքով: Ֆաթուլլաեւի «լրագրողական հետախուզությանը» ակնարկ էր արվել, որ Ալիեւ-Պուտին շեշտ-շեշտ հանդիմանումը ֆունարկվել է նաեւ այդ խնդիրը եւ «նախագահ Ալիեւին հաջողվել է հիմնավորել ձեռնարկված միջոցառումները»: Կարելի էր տղավորություն ստանալ, թե Պուտինը «սրանց ողջունել էր» ադրբեջանական հասուն ծառայությունների կողմից իր երկրի ֆաղափարներին «թմրանյութ դաշտերում» կասկածանքով ձեռքարկվելու իրողությունը: **ՏԻՄ ԷԶ 8**

ՏՏ նախագահ. Պեժ է կարողանաւ Մախախին միության հետ կաղված նոր գործընթացը առաջ սանել

Ադրադադասության նախարարություն այցելած նախագահ Սերժ Սարգսյանը ի թիվս այլ թեմաների երեկ խոսել է Հայաստանում բարեփոխումների շարունակական ռազմավարության մասին, անդրադարձել Հայաստանի Մախախին միությանը միանալու ընթացակարգային խնդիրներին: «Մեկ ենք մի փուլ, երբ դեմք է մեր ջանքերն ավելացնենք: Մի կողմից դեմք է բարեփոխումները շարունակենք՝ հասցնենք սրամաքանական ավարտին, մյուս

կողմից էլ դեմք է կարողանաւ Մախախին միության հետ կաղված նոր գործընթացը առաջ սանել, մենք հսկայական աշխատանք ունենք կատարելու՝ մինչեւ 50 փաստաթուղթ դեմք է սանենք Ազգային ժողով: Իսկ այդ փաստաթղթերի դաշտայնության հիմնական բեռը եւ բազմաթիվ այլ խնդիրներ ձեզ վրա են լինելու: Այսինքն՝ մենք հիմա դեմք է մեր աշխատանքայինն էլ երկարացնենք, աշխատանքի արդյունավետությունն էլ բարձրացնենք», ասել է նախագահը: **Տ. Տ.**

ՄՈՒԵՏՈՐԻՆԳ

Մամվել Ալեքսանյանն իր հարսությանը զիջում է միայն Գագիկ Ծառուկյանին

«Բարգավաճ Հայաստան» խմբակցությունը Ազգային ժողովի ամենահարուստ խմբակցությունն է. խմբակցության 36 ղեկավարները միայնակ հայտարարել են 98.1 միլիոն դոլարին համարժեք գումարի ունեցվածք: «Արմենդրեւ»-ի հաղորդմամբ՝ այս սվայները սեպտեմբերի 5-ին ներկայացվեցին «Մանդաս» հասարակական կազմակերպության կողմից, որը մոնիթորինգի էր ենթարկել ՀՀ Ազգային ժողովի դաշտայնակ Ա կայքից սվայները: «Հանրապետական» (ՀՀԿ) խմբակցությունը, 70 ղեկավարների հայտարարագրած 35.7 միլիոն դոլարին համարժեք դրամական միջոցների հանրագումարով, երկրորդն է: ՀՀԿ խմբակցությունը երրորդն է. 5-հոգանոց խմբակցությունը հայտարարել է 537 հազար 677 դոլարին համարժեք գումար: Չորրորդ տեղը զբաղեցնում է ՕԵԿ-ը. խմբակցության 6 ղեկավարները հայտարարել են 234 հազար 565 դոլարին համարժեք գումար: ՀԱԿ խմբակցության 7 ղեկավարները միայնակ հայտարարել են 169.275 հազար դոլարին համարժեք գումար: «Ժառանգություն» խմբակցության 5 ղեկավարների հայտարարագրած դրամական միջոցներն ամենափոքան են. ընդհանուր առմամբ՝ 118 հազար 800 դոլարին համարժեք գումար: «Մանդաս» ՀՀ-ի՝ առանձին ղեկավարների հայտարարագրերի մոնիթորինգով դարձվել է, որ ՀՀ ԱԺ 20 ղեկավարները դոլարային միլիոններ են: Նրանց առաջին հնգյակում են 4 ՀՀԿ-ականներ՝ Գագիկ Ծառուկյանը, Վահան Կարապետյանը, Գուրգեն Արսենյանը, Գրիգորի

Մարգարյանը: ՀՀԿ-ական Սամվել Ալեքսանյանն իր կարողությանը զիջում է միայն Ծառուկյանին: Դրամական միջոց չի հայտարարել 21 ղեկավար. նրանցից 12-ը՝ ՀՀԿ, 4-ը՝ ԲՀԿ, 3-ը՝ «Ժառանգություն», 2-ը՝ ՀԱԿ խմբակցության անդամ են: Ընդհանուր օրենսգրքի համաձայն՝ ղեկավարության թեկնածուներն Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով է ներկայացնում հայտարարագրող ընտրություններին նախորդող սարվա ընթացքում ձեռք բերած գույքի եւ եկամուտների մասին: Հայտարարագրողներում է սվայներ թեկնածուի անշարժ եւ արժեքավոր գույքի, դրամական միջոցների, արժեթղթերի եւ ներդրումների, թանկարժեք իրերի մասին: **ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ**

ԵՄ «Թվինինգ» ծրագիրն ավարտվել է մի ֆանի ամիս առաջ

Տեսնաբար չէր կարող կատարվել կամ չկատարվել

Հայաստանի դեգերումներին Մախախի միության եւ Եվրոմիության միջուկ դեռ առիթ կունենանք ամրապահելու: Առաջին սահմանափակվեց ներքին, որ այստեղ գործընթացները որոշակի բարունակություն են հասկանալիներ են ունենալու: Մինչդեռ հայաստանյան լրատվամիջոցներն ու ֆառաֆակաև որոշակի բարունակներ այնքան են «ոգեւորվել» Հայաստանի՝ Մախախի միությանը միանալու որոշումից, այնքան են ճգնում ցույց տալ, որ դրանից հետո մենք, ոչ ավել, ոչ պակաս, գրեթե կորցրել ենք անկախությունն ու վերադարձել Սովետական Միություն, որ իրենք են ընկնում ծիծաղելի վիճակի մեջ:

Լրատվական կայքերից մեկում երեկ օրվա առաջին կեսին հաղորդագրություն տարածվեց, որ Եվրոմիությունը Հայաստանում կատարել է «Թվինինգ» (Twinning) ծրագրի իրագործումը, ինչի մասին, ըստ սվալ լրատվամիջոցի «սեղեկությունների», Եվրոմիության անդամակազմը սեղեկագրել է Հայաստանի կառավարությանը: Բնականաբար, որոշեա լրատվամիջոցները Հայաստանի՝ Մախախի միությանը միանալու որոշումը: «Սակայն լրատվողը վերջնական է, թե՞ ժամանակավոր», հավաստության տրամաբանական համար վերոնշյալ հրատարակման մեջ նաեւ այսօրիսի հարցադրում էր արվում:

Մի ֆանի ժամ անց այս սեղեկության վերաբերյալ Հայաստանում ԵՄ լրատվամիջոցները հետեւյալ հայտարարությունը տարածեց.

«Կատարված մասին տեղեկությունները չեն համապատասխանում իրականությանը: Հաշվի առնելով Հայաստանի ընդունած վերջին որոշումը, մեզ բնականաբար անհրաժեշտ է վերանայել ԱՄ/ԽՆԱՄՀ-ի ստորագրման անմիջականորեն առնչվող

ծրագրերը, եւ Հայաստանի դեկավար մարմինների հետ որոշել հետագա գործողությունները: Այնուամենայնիվ, ինչպես արդեն հայտարարվել է, այս փուլում մենք բարունակում ենք զնահատել ներկա իրավիճակը, սեղեկագրել եւ խորհրդակցել անդամ լրատվությունների հետ: Մենք նաեւ հետամուտ ենք լինելու բարունակել հայաստանյան մեր գործընկերների հետ ընթացող խորհրդակցությունները»:

Ուշադիր ընթերցելու դեպքում դժվար չէ տեսնել, որ ԵՄ լրատվամիջոցները գրված չէ, որ այս ծրագիրը Հայաստանում բարունակվում է: Ինչը շատ բնական է, ֆանի որ հակառակ վերոնշյալ լրատվամիջոցի հրատարակման եւ նրանից անմիջապես «սենսացիոն» լուր տարածած այլ կայքերի, այդ ծրագիրը Հայաստանում վաղուց արդեն ավարտվել է եւ հետեւաբար հիմա դրա՝ իբր կատարված մասին սեղեկությունը չի կարող համապատասխանել իրականությանը:

«Ազգ»-ի ընթերցողներին հիշեցնենք, որ այս տարվա մարտի սեղի ունեցավ «Թվինինգ» ծրագրի ավարտվելու ամփոփիչ համաժողովը «Արմենիա-Մարիո» հյուրանոցում, որը լուսաբանվեց նաեւ մեր թերթում («Եվրոպական օգնության ծրագիրն ավարտվեց», «Ազգ» 14.03.2013): Հիշեցնենք «Թվինինգ» ծրագրի եւ այդ միջոցառման մասին:

Եվրոմիության (ԵՄ) «Թվինինգ» ծրագիրը տեւել էր 2 տարի եւ ուղղված էր Հայաստանում մրցակցային դաշտի բարելավմանը: Ծրագրի արդյունքներն ամփոփող համաժողովին մասնակցում էին կառավարության անդամներ, դեպքումներ, միջազգային փորձագետներ:

Եվրոմիության այն ժամանակվա նախարար Տիգրան Դավթյանն իր ելույթում կարեւորել էր «Թվինինգ» ծրագրի նշանակությունը Հայաստանի

սնտակաև դաշտում, ներքին, որ այդ նպատակով հասկացված միջոցները արդյունավետ են ծախսվել, ինչը թույլ է տալիս Եվրոպական փորձը ներդնել Հայաստանում:

Տեսնական մրցակցության լրատվությունն ունենալու համար նախապես Արսակ Շաքոյանը նշել էր, որ ծրագրի իրականացումը նպաստել է համաձայնաժողովի կարողությունների բարելավմանը, ԵՄ փորձագետների մասնակցությամբ իրականացրած օրենսդրական փոփոխությունների, հարուցված վարույթների, դատարանում առկա գործերի վերաբերյալ խորհրդակցությունների շնորհիվ բարձրացել է համաձայնաժողովի ազդեցական արդյունավետությունը:

Հայաստանում Եվրոմիության լրատվության դեկավար թրայան Հիսթեան այն տեսակետն էր հայտնել, որ Հայաստանի համար մրցակցային միջավայրը կարելու նշանակություն ունի ԵՄ-ի հետ խոր եւ համադարձակ առցանցացման գործում, եւ նշել էր, որ որոշ մասնավորապես կարեւորների, մոնոպոլիաների, հակամրցակցային համաձայնությունների դեմ լրատվարի, լրատվական ազակցության վերահսկողության հարցերում Հայաստանը լրատվ է մոտենա Եվրոպային, ուստի Եվրոմիությունը կարունակի ազակցել այս ծրագրին:

Դժվար չէ հասկանալ, որ այս ամենը ենթադրում է, որ ծրագիրն ավարտվել է եւ խոսք կարող է լինել միայն դրա առանձին մասերին ազակցելու մասին: Այսինքն, եթե կատարվել է, ապա խոսքը նոր ազակցության մասին լրատվ է լինել, որը չէր կարող ծրագրի ավարտից մի ֆանի ամիս հետո սկսված լինել, ֆանի որ նման ծրագրերի հաստատումը ժամանակակաւ գործընթաց է:

ԱՐԱ ՄԱՏԵՐԻՈՍՅԱՆ

Եվրոմիությունը լրատվար եւ լրատվանել իր արեւելյան գործընկերներին Ռուսաստանից

Եվրոպական ժողովրդական կուսակցության փոխնախագահ Յացել Վոլսկին հայտարարել է, որ Եվրոմիության արեւելյան գործընկերների վրա Ռուսաստանի վերջին բարունակները ակնհայտ փորձ են հարցականի տակ դնելու Արեւելյան գործընկերության նախագիծը:

Նրոնդունելի գործողություններից լրատվանել այն երկրներին, որոնք իր արեւելյան գործընկերներն են», ասել է ԵՄ փոխնախագահը:

Տեղեկացնենք, որ արդեն մի ֆանի օրից՝ հաջորդ բարեփոխված Եվրոմիությանը բարունակի նախագիծ կննդարկի, որով ան-

Ուկրաինական լրատվամիջոցների սեղեկագրմամբ՝ Վոլսկին հայտարարել է, «Երջին բարունակ Ռուսաստանի ճնշումները եւ դրա արդյունքները Արեւելյան հարեւանության առումով՝ Հայաստանի հայտարարությունը Եվրասիական միության միանալու մասին, Կրասանի վարչադաշտի հայտարարությունը նման տարբերակի դիտարկման մասին, առեւտրային լրատվագրը Ուկրաինայի հետ եւ բազմակի ստառնալիները Մոլդովայի հասցեին ակնհայտ փորձեր են հարցականի տակ դնելու Արեւելյան գործընկերության նախագիծը»:

Վոլսկին ուրախությամբ է նշել, որ Եվրոմիությանը հասակ դիրքորոշում ունի այդ հարցում: «Եվրոմիությունը լրատվար եւ Ռուսաստանի՝ Եվրոմիության հետ առցանցացումը կատարելու ա-

ղան երկրներին եւ մեկ անգամ կիսեցնեն, որ Արեւելյան գործընկերության երկրները, Հելսինկյան եզրափակիչ ակտի համաձայն, լիիւրով ինքնիշխան իրավունք եւ ազատություն ունեն հարաբերություններ հաստատելու գործընկեր այլ երկրների հետ հավասար մակարդակում:

Թե այս վերջինը ինչ է նշանակում Եվրոմիությանը լրատվարազայում եւ վերջնական ինչ ձեւակերտումներ կունենա՝ կտեսնենք հաջորդ բարեփոխված միւս, որ բարեփոխված լրատվարազայում արդյունավետ առավել սեղեկագրված ու ընթերցումով մոտեցում կցուցաբերեն: Ա. Գ.

Վիրիլ եւ երիտասարդությունը

Սեպտեմբերի 7-ին՝ ժամը 19-ին, Սունդուկյան թատրոնի ցայտաղբյուրի մոտ՝ Անգլիական այգում, տեղի կունենա հավաքույթ, որի ընթացքում մասնակիցները կփոխանակվեն զրբեր, կծանոթանան միմյանց հետ, ինչպես նաեւ կննդարկեն ընթերցանության հետ կառված խնդիրներ, մասնավորապես երիտասարդության բարունակ:

Միջոցառմանը մասնակցելու ցանկացողները կարող են իրենց հետ բերել որեւէ զրբի եւ փոխարինել մեկ այլ մասնակցի զրբի հետ:

Մանրամասները իրադարձության ֆեյսբուքյան էջում՝

<https://www.facebook.com/events/509715605781259/>

Դասընթաց մանկասան Երջանավարտների համար

Սեպտեմբերի 9-10 «Աղվերան» հյուրանոցում «Հետադարձ հայացք դեպի մանկասան» ծրագրով կանցկացվի դասընթաց մանկասան Երջանավարտների համար: Դասընթացը կազմակերպում են Մարդու իրավունքների լրատվարի առաջակազմը եւ «ՍՕՍ մանկական գյուղեր» կազմակերպությունը: Դասընթացի նպատակն է մանկասան Երջանավարտ-

ներին փոխանցել խնամքի հաստատություններում մոնիտորիզմ իրականացնելու համար անհրաժեշտ գիտելիքներն ու հմտությունները:

Վերադաստատումից հետո մանկասան Երջանավարտները կընդգրկվեն խոշորագույնների կանխարգելման փորձագիտական խորհրդում, որը գործում է օմբուդսմենին առընթեր: Ի. Գ.

Ակամա անդրադարձ

Մեր լրատվարի «Առավոտ» օրաթերթի սեպտեմբերի 3-ի համարում տրագրված «Կառավարի՛ արդյոք «Ազգ օր» թերթը» վերնագրով գլխավոր խմբագիր Արամ Արախանյանի խմբագրականը լրատվար է դարձել թյուրիմացության հասկալալե սփյուռում: «Ազգը» ստացել է բազմաթիվ էլ. նամակներ եւ մի ֆանի հեռախոսազանգ մտահոգ հայրենակիցներից, մանկանը որ հիշյալ հոդվածը միաժամանակ լույս էր տեսել անգլերեն: Անցուց, մեր մտահոգ հայրենակիցները չեն նկատել, որ հիշյալ խմբագրականը, որը հիշեցնում է մեր թերթի ճյուր ժամանակաբարունակից մեկը՝ դեռեւ 1995 թվականին թերթի սեփականատիրական իրավունքը կանայալանորեն ուրիշներին օտարելու ՀՀ արդարադատության նախարարության սնորհության հետ կառված, ոչ «Առավոտում» լույս տեսած խմբագրականի թվականը, ոչ էլ խորագրի կողմից նշված «RETRO» բառը, որը փաստորեն նշանակում է վերադարձը:

Այստեղ չենք ցանկանում վիճարկել կոնկրետ դեպքի հետ կառված այդպիսի հոդվածների վերադարձը լրատվարազայում անհրաժեշտությունը, այլ ուզում ենք լրատվարազայում հանգստացնել մեր ընթերցողներին:

«ԱԶԳ»

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
 Հրատարակության ԻԲ տարի
 Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
 «ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
 Երեւան 0010, Համարակցություն 47
 e-mail: azg@azg.am, azg2@arminco.com
 www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր
 ՅԱՎՈՐ ԱՎԵՏԻՔԵԼՆ ԻԲ. 060 271117
 Խմբագիր
 ՊԱՐՈՅՑ ՅԱՎՈՐԵԼՆ ԻԲ. 060 271113
 Հրատարակչություն (գովազդ) ԻԲ. 582960
 060 271112
 Լրագրողների սեկցիա ԻԲ. 060 271118
 Համակարգչ. ծառայություն ԻԲ. 060 271115
 Ծրագրալու լրատվար ծառայություն
 ԻԲ. 060 271114, 010 529353
 Համակարգչային բարունակ՝ «Ազգ» թերթի

Թերթի միւսերի ամբողջական թե՛ մասնակի արտատրումները տրագրար մամուլի միջոցով, ռադիոհեռուստատեւթերթում կան համացանցով, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խոշուրագելու են համաձայն ՀՀ երկրնակային իրաւունքի մասին օրենքի: Նիւթերը չեն գրախօսում ու չեն վերադարձում:
 Գ. տարվ յորդանները գովազդային են, որոնց բովանդակութեան համար խմբագրութիւնը լրատվարազայում չի կուն:

«AZG» Daily NEWSPAPER
 Editor-in-chief
 H.AVEDIKIAN / phone: 374 60 271117
 47 Hanrapetoutian st.,
 Yerevan, Armenia, 0010

Անցողիկարծ

«Հայաստանը, հայսնելով իր ժառանգականությունը՝ միանալու Մաֆային միությանը, փակել է իր մուտքը ԵՄ, սակայն դեռ չի կողմնակցել: Դեռ ժամանակ կա սխալ փողոցականությունն ուղղելու: Սա մի որոշում է, որ օգուտ է բերում միայն ՌԴ-ին, իսկ կորցնողն ու սուժողը հայ ժողովուրդն է»: Տեսակետը արածաբանական հետազոտություն-

րեց Եվրոմիությանը, որն այժմ Հայաստանին կհամարի ավելի ֆիչ կարելու, ֆիչ վստահելի ու ֆիչ ժառանգականությունների»:

Խոսելով անվստահության մասին՝ Կիրակոսյանն ասաց, որ ԵՄ-ն երբեք չի խոսել Հայաստանի անվստահությունն աղա-հովելու մասին, այս առումով ՀՀ-ՌԴ հարաբերությունները ցած կարելու են եւ երբեք կա-

սնեստական հարաբերություններում, մինչդեռ ԵՄ-ի հետ ստացիացման դեմում Հայաստանի սնեստությունը մրցակցային կդառնա»:

«Եթե Հայաստանն ընտրել է Մաֆային միությունը, դա դեռ չի նշանակում, որ մենք լինել ենք եվրոպական վեկտորն ու վերադարձել մախկին իՍՂԱՄ»: Հայ դասի փողոցական հարցերի

չը նկատել էր «Ազգ»ը դեռևս սեղանների 3-ին: Մանույանը մեջբերում է ասուլիսի ժամանակ Սարգսյանի ասած խոսքը, թե «փոխանցեցի Հայաստանի ցանկությունը», մինչդեռ հայ-սարարությունում խոսվում է Հայաստանի որոշման մասին: «Թե ո՞վ է որոշել, որտե՞ղ է որոշել, ինչ-՞ով, ոչինչ չի ասվում»: Մանույանի գնահատմամբ՝ սխալ որո-

շումն անդամակցելու որոշումն համաձայնագրի մախաստորագրումը դեռ չի նշանակում, որ ստորագրության հաջորդ առավոտյան ինչ-որ իրավիճակ էր ստեղծվելու: «Պարզապես սա գործընթաց է, որը ղեկավարում է ԵՄ-ի կողմից: Սույն վերաբերում է Մաֆային միությանն անդամակցելու որոշ-

Տակադիր կարծիքներ Մաֆային միությանն անդամակցելու որոշման վերաբերյալ

Ների կենտրոնի սնորհ, փողոցագետ Ռիչարդ Կիրակոսյանին է: Քաղաքագետին մտադրել է, որ որոշում կայացնելիս Հայաստանի մախագահը հայաստանցիների կարծիքը հաշվի չի առել: «Մտադրություն կա նաեւ այն առնչությամբ, որ եթե Հայաստանը զսնվում է Ռուսաստանի ճնշման տակ, ապա սա ցույց է տալիս ռուս-հայկական հարաբերություններում լուրջ սխալի մասին, ինչպես նաեւ վիսավորումը Հայաստանի նկատմամբ»:

Մյուս կողմից, եթե որոշումը կայացվել է առանց ճնշումների, ինչպես հավաստիացնում են Բաղդամյան 26-ից, ապա դա վկայում է Հայաստանի փողոցական թուլության մասին: «Կայացված որոշումից հետո Հայաստանը կորցրեց 4 արվա ընթացքում ունեցած ձեռքբերումները Եվրոմիության հետ: Այս որոշումն անակնկալի թե-

Ռիչարդ Կիրակոսյան

Կիրո Մանույան

կածի տակ չեն դրվել: Սակայն եթե Հայաստանը ստորագրի Ասոցիացման համաձայնագիրը, վստահ չկա, որ Ռուսաստանը կկորցնի Հայաստանին: «Իսկ Միությանն անդամակցելու դեմում ԵՄ-ն միայն օլիգարխներն ու կոռուպցիոն: Մոսկվան կարունակի ճնշումներ կիրառել մեր առեւտրային եւ

գրասենյակի ժառանգանու Կիրո Մանույանի մեկնաբանությամբ՝ խնդիրն այն է, որ Մաֆային միությանն անդամակցելու որոշումը կայացվել է հենց Մոսկվայում: Դա նշանակում է, որ մախագահի արտահայտությունները մի ֆիչ արքեր են ժառանգական հայտարարությունից, ին-

չում կայացնելու ձեռն է, որոշումը սխալ չէ, եւ իրականության մեջ կոնկրետ արդյունք չի կարող սալ: «Եի՛տե՛ս այնպես, ինչպես Եվրոմիության հետ Ասոցիացման համաձայնագիրը եւ հոր եւ համադարձակ ազատ առեւտրի համաձայնագիրը, որոնք կոնկրետ արդյունքներ անմիջապես չէին տա»:

մանը: «Որոշումը չի նշանակում, որ վաղը առավոտյան կամ 2-3 ամսից Մաֆային միությանը մաս ենք կազմելու»:

Դա նշանակական գործիչը չի բացառում, որ Հայաստանի առաջ կորվի ընտրության խնդիր, որովհետեւ իրականությունները Մաֆային միությանն անդամակցելու որոշման մասին ոչ մի մախադասական առաջադեմ չեն տալիս հասարակությանը եւ փողոցական ուժերին հայսնելու համար:

«Բացի նրանից, որ հասարակությունն ու փողոցական գործիչները տեղյակ չէին, որ Մաֆային միության անդամ ենք դառնալու, որոշման մասին տեղեկացված չէր նաեւ ԵՄ-ն, ինչն ավելի վատ է, քան որ դա կարող է մեծ դժգոհություն առաջացնել ԵՄ-ում»:

Տիմա էլ կիսահոլի՞ ԵՄ

1-ին էջից

Պաշտոնական հաղորդագրության համաձայն՝ Մաֆային միությանն անդամակցելու Հայաստանի որոշման համատեղության մախարար Նալբանդյանը վերահաստատել է «Հայաստանի ժառանգականությունը՝ առաջ մղելու հնարավորինս լայն ձեւաչափերով Եվրոպական միության հետ փոխգործակցությունը Եվրոմիության, բարեփոխումների խթանման, արդյունավետ կառավարման, ժողովրդավարության, մարդու իրավունքների, բազմադիր սնեստական համագործակցության եւ այլ բնագավառներում՝ ընդգծելով, որ Հայաստանը ցանկանում է Եվրոմիությանը հնարավոր սերտ գործընկերությունը, որից մեկը որ ԵՄ-ի համար հնարավոր կլինի դա եւ որը չի հակասի Մաֆային միությանը Հայաստանի անդամակցությանը»:

Հանդիմանը մնալով վե՛ են նաեւ Վիլնյուսյան գազաթափողվի ընդառաջ սեղանների 12-13-ը Երևանում կայանալիք Արեւելյան գործընկերության անդամ երկրների արագործախարարների ոչ ժառանգական հանդիմանում մախադասական կառավարմանը:

Չուգահեռաբար Երևանում կկայանա Արեւելյան գործընկերության անդամ երկրների կրթության մախարարների ոչ ժառանգական հանդիմանը:

Այս միջոցառումներին կմասնակցեն Արեւելյան գործընկերության անդամ երկրների արա-

բին գործերի, կրթության մախարարները, ԵՄ ընդլայնման եւ Եվրոպական հարեւանության փողոցականության հարցերով հանձնակատար Շեֆան Ֆյուլեն, կրթության, մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերով հանձնակատար Անդրուս Վասիլյուն, ԵՄ արտաքին գործերի ծառայության գլխավոր փոխարտաքինի Շելա Ծմիսը:

«Եղվարդ Նալբանդյանը եւ Շեֆան Ֆյուլեն ժամանակավոր ձեռք բերեցին Եվրոմիությանը ինտենսիվ խորհրդակցությունները Հայաստանի եւ Եվրոպական միության միջև», ասում է հաղորդագրության մեջ, ըստ էության, բաց թողնելով Եվրոպական արձագանքի հասվածը: Վերջինս տարածվեց երկր՝ Ֆյուլենի ժառանգական էջում, տեղեկացնելով, որ Ֆյուլեն հանդիմանից հետո ասել է. «Մենք Եվրոմիությանը ենք մեր իրավիճակի մեր գնահատումը՝ ներառյալ ընթացող խորհրդակցությունները մեր գործընկերների հետ, եւ մենք տեղեկացնում ենք անդամ երկրներին ու խորհրդակցում նաեւ նրանց հետ»:

«Մաֆային միությանը միանալու Հայաստանի հայտարարված ընտրության լույսի ներքո, այդուհանդերձ, դժվար է ժառանգությունը նույնիսկ Վիլնյուսի գազաթափողվում Ասոցիացման համաձայնագրի մախաստորագրումը Հայաստանի հետ, ինչպես որ այն բանակցվել էր: Մեր ունեցած տեղեկության հիմամբ վրա Մաֆային միության

հանդեմ ժառանգություններ համատեղելիությունը Ասոցիացման համաձայնագրով իՂԱՄ-ի առնչությամբ հանձնառությունների հետ խնդրահարույց են», ասել է Ֆյուլեն: Նա եզրակացրել է. «Մենք հարգում ենք մեր գործընկերների ինտենսիվ իրավունքը ընտրելու՝ որ ինտենցիոն կամ համագործակցության օրջանակներում են նրանց ուզում լինել, եւ բոլորի ԵՄ-ն Հայաստանի հետ ամրադրել գործընկերության անցյալ արքերի ընթացքում համատեղ մեր նվաճումները»:

Ֆյուլենի ավելի ժառանգական անդրադարձել է նրա խոսնակ Փիթեր Սթանոն: Ըստ «Ազատության»՝ Սթանոն հայտարարել է, թե Եվրոմիությունը չի ժառանգական Հայաստանի հետ մախաստորագրել ոչ Ասոցիացման եւ ոչ էլ հոր եւ համադարձակ ազատ առեւտրի գոտու համաձայնագրերը: Նա ժառանգանել է, որ այդ փաստաթղթերը համատեղելի չեն Մաֆային միությանը անդամակցության հետ, ինչը ժառանգական է անել Հայաստանը:

Այդուհանդերձ, եթե Եվրոմիությունը գնա կրուկ փայլերի, արձագանքը, արդեն Ֆյուլենի կողմից, կարող է չհնչեցվել Հայաստանում՝ սեղանների 12-13-ը, այլ կհետեւի այցին: Իսկ եթե Եվրոմիությունն, այնուամենայնիվ, որեւէ աղաքայի հավանականության մասին ասելիք կունենա, այդ դեմում թերեւս Ֆյուլեն Երևանում կամի ինչ-որ հայտա-

րարություն: Մյուս կողմից, հավանական է, որ ԵՄ հանձնակատար առավել խիտ հայտարարությամբ հանդես գա հենց Երևանում, որին, սակայն, ոչ ժառանգաբար, կհետեւն նաեւ ժառանգաբար մոտեցումներ:

Մինչ այդ, սակայն, կարելու է, որ Հայաստանը արդեն իսկ հայսնվել է Վիլնյուսում Ասոցիացման համաձայնագրի մախաստորագրողների ցանկից դուրս՝ Եվրոպական խորհրդում մախագահող Լիսվալի մախագահ Դալյա Գրիբաուկայստի ելույթում:

Սեղանների 5-ին, ողջունելով Ընդհանուր արտաքին եւ անվտանգության փողոցականության եւ ընդհանուր անվտանգության ու ժառանգականության փողոցականության հարցերով միջխորհրդարանական կոնֆերանսի մասնակիցներին, իսկին Գրիբաուկայստն, ըստ Լիսվալի մախագահի ժառանգական կայքէջի, նշել է. «...Ասոցիացման համաձայնագրի ստորագրումը ԵՄ եւ Ուկրաինայի միջեւ Վիլնյուսում, ինչպես նաեւ մախաստորագրումը Մոլդովայի եւ Վրաստանի հետ...»՝ ակնհայտորեն բաց թողնելով Հայաստանը:

Այս ժառանգություն հնարավոր է, որ մախաստորագրումն արդեն իսկ ԵՄ օրակարգում չէ, քանի որ Եվրոպական խորհրդի մախագահող երկրի մախագահի հայտարարությունը ժառանգականությունների Եվրոմիաց չէ: Սակայն ասվածի վրա հիմնվելով

արդեն իսկ դառել, թե Վիլնյուսում Հայաստանն անելիք չունի, ճիշտ չի լինի, քանի որ Եվրոպական մախարակի այլ հայտարարություններն էլ առաջմ բավարարվում են Արեւելյան գործընկերության վրա Ռուսաստանի ճնշումների անթույլատրելիության Եվրոմիացում:

Մասնավորապես, Եվրոպական խորհրդի մախագահ Չերման վան Ռոմդեյը Պետերբուրգում ժառանգական ընթացքում, ըստ ժառանգական հաղորդագրության, Եվրոմիացում է, թե Ուկրաինան, Հայաստանն ու Մոլդովան ղեկավարում են իրենց ուղին: Ռոմդեյն, ի դեմ, Վրաստանի մասին այս համատեղության ոչինչ չի նշել, փոխարենը կարելու էլ վրա Ռուսաստանի ճնշումների անթույլատրելիության Եվրոմիացում:

Հայտարարությունների այս ծաղկաբույլում, ակնհայտորեն, կարող է ամեն ինչ խառնվել իրար, սակայն հաշվի առնելով, որ Եվրոմիությունն իսկապես բյուրոկրատական մի կապ մեխանիզմ է, որի Եվրոմիականությունը արագաբար ժառանգական ոչ մի առնչություն չունի, ապա ղեկավար է հավանալ, որ ԵՄ կողմից արքեր մախարակներում հնչող հետ ու առաջ հայտարարությունները սրամադրություններ Եվրոմիացումներ են:

ԵՄ հիմնական ու թերեւս վերջնական դիրորոշումը դեռ առջեւում է:

ՕԿՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության գյուղատնտեսությունում էական դեր չունեցող ոչխարաբուծության ոլորտի ծավալման վերաբերյալ ոչ նմաստավոր հրապարակումներ հաճախ են տպագրվում: Այսօրինակ ֆինանսիստները սկսվել են դեռ նախորդ դարի 70-80-ական թվականներին, երբ ՀՍՍՀ-ում այս գյուղատնտեսական ճյուղը 2,5 մլն էր, որից հիմնականում մասնագիտական միջոց էր անդամառության օգտին: 1988-ին արդեն գյուղատնտեսական 1,7 մլն էր, 1990-ին՝ 1,3 մլն: Գյուղատնտեսական կորուստի նվազումը, սարքավորումների օգնությամբ, բոլորովին էլ կախված չէր ինչ-ինչ

վորի գլխավորումը նվազել է մոտ 10 անգամ: Համանման գործընթացների հանդիպում ենք բազմաթիվ այլ երկրների վիճակագրությանը ծանոթանալիս, թեև կան նաեւ 1-2 արտառոց բացառություններ: ասենք, 10,7 մլն բնակիչ ունեցող Չինաստանում մանր եղջերավոր գլխավորումը երկրի տնտեսության վիճակի վրա կարող են տալ թերեւս անստնազանք: 28 մլն գլուխ այծ ու ոչխար են դասվում 3 մլն բնակչությանը Մոնղոլիայում, որի տնտեսությունը նույնպես օրինակելի չէս համարի: Ավստրալիայի 22 մլն բնակչության համեմատ մանր

անդրադառնալու այս խնդիրը: Վերջին տարիներին հրապարակվեցին ուսումնասիրություններ, որոնցում համաեւաբար հիմնականում փորձի փաստարկմամբ հիմնավորումներ կան, թե ինչու ՀՀ դարձնալիս արտադրության եւ դրա առանցքը կազմող գյուղատնտեսական ոլորտում նմանատիպ չէ չափից ավելի ոգեւորվել երկրում ոչխարաբուծության զարգացմամբ: Հիմնավորումների թվում են կենդանու արտադրանքի արտադրությունները, ցածր մթերատվությունը, հայերիս մեջ ոչխարի միջոց մասնատվող ճաշատեսակների հանդեպ սակավ հետաքրքրությունը եւ այլ գործոն-

գլխավորում, ասել է թե հիմա մթերք է ունենալին 1,3 մլն, երբ փաստացի դրա կեսն էլ չկա: Նվազումը ոչ մի կադ չունի վերջին 1-2 տարում արձանագրված արտադրանքի հետ, այլ առավելապես դրանցից ավելի է անասնատնտեսական գաժար մթերատվությանը: Հիշեցա՛յք ռազմավարության եւ ոչ մի ցուցանիշ չունի օրս չի կատարվել, որի արդյունքում է նաեւ, որ ՀՀ-ն շարունակում է հիմնական դարձնալիս արտադրողների, առաջնահերթը կաթի ու մսի խոշոր մեղմաներ իրականացնել: Եվ սա այն դեպքում, երբ երկրի 340 հազար գյուղացիական տնտեսություն-

տարա ռիսկային բաց դատարանությանը, արտադրանքում անառնա հետք դասելուն, երբ հայ հողագործի աշխատանքը դարձրեք արտադրողի է ենթարկվում: Այս վիճակին հիմա էլ ավելանում է ոչխարաբուծության հանդեպ նախադասության հետաքրքրությունը, որը դրսեւորվեց գյուղատնտեսական բարձրագույն դասարանների հերթական այցով: իրանցի գործարարի կողմից Սյունիքում ստանդարտացի կառուցումը, ուր օրվա ընթացքում 600 մանր եղջերավորի մորթ է նախատեսվում, առավել քան արտադրանք է, քանզի հիշեցնում է Ախտարյանում տարեկան

ՀՀ դարձնալիս արտադրության փոխարեն՝ ծիրանի ու տոմատի արտահանում

ՀՀ-ում արշանագրված 9,3 տկոս գնաճի 9,2 տկոսը պարենամթերքներում է

գործընթացներից, որը ունանք փորձում են կապել կոլեկտիվ ու սովետական տնտեսությունների լուծարման ու հողերի սեփականացման հետ: Նկատելի է, որ մանր եղջերավորի գլխավորումը նվազում արձանագրվել է անգամ 1985-ին սկսված մասնավոր գործարարության խթանման ժամանակաշրջանում: Հարցը դիտարկելով ՀՍՍՀ կազմում զգնվող հանրապետությունների առումով նկատելի են հետեւյալ համամասնությունը: 1987-ին երկրում դասվող 150 մլն մանր եղջերավորի 65 մլն-ը զգնվում էր միջինասիական հանրապետություններում եւ հազիվ 400 հազարը Մերձբալթիկայում: 2010-ին Միջին Ասիայի 5 երկրներում մանր եղջերավորի գլխավորումը 60 մլն էր, մերձբալթյան 3 հանրապետություններում՝ ընդամենը 220 հազար:

Խնդիրը դիտարկելով հարեւան Թուրքիայի օրինակով: 1983 թվականին այս երկրի բնակչությունը 45 մլն էր, դասվող այծերի ու ոչխարների գլխավորումը՝ 67,5 մլն: Մոտ 30 տարի անց բնակչությունը կազմում է 80 մլն, մանր եղջերավորը՝ հազիվ 26 մլն: Կարծում են՝ որեւէ մեկը կասկածի տակ չի առնի այն գնահատականը, որ վերջին 3 տասնամյակներին այս երկրի տնտեսությունը անախտաբան զարգացել է, որի արդյունքում է նաեւ Հայաստանի միջանոցների հայտնվելը մեզ համար ոչ այնքան բարյացակամ հարեւանի տարածում:

Վերցնենք երկիր մոլորակի գերագույն տնտեսության՝ ԱՄՆ-ի վիճակագրությունը այս ոլորտում: Հեռավոր 1900-ականներին, մանր եղջերավորների գլխավորումը աճի համար գրեթե անտարա հնարավորություն ունեցող 80 մլն բնակչության հաշվով դասվել է 50 մլն այծ ու ոչխար: 2010-ին թվերը հետեւյալն են՝ բնակչությունը՝ 308 մլն, մանր եղջերավորը՝ 5,5 մլն: Բնակչության ֆառակի աճի դարձնում են մանր եղջերա-

եղջերավորի գլխավորումը 68 մլն է: միայն թե նկատելի, որ 10 տարի առաջ այս թիվը 115 մլն էր:

Մի երեսույթի մասին էլ ընթացողին տեղեկություն տալով: ՄԱԿ-ի դարձնալիս արտադրության կազմակերպությունը իր տարեկան հաշվարկներում մեծապես ընդգրկում է աշխարհում տարածված, խոզի ու հավի մսի արտադրությունները, որոնք անախտաբան աճում են: օրինակ՝ հավի միսը վերջին 10 տարում 68 մլն տոննայից հասել է 98 մլն տոննայի, խոզի միսը՝ 109 մլն տոննայի, խոզի միսը՝ 1 բնակչի հաշվով կազմում է 14 կգ: Ինչ-ինչ շարժանքներով այս մասնատվող չօգտվողներին հանելու դարձնալիս արտադրությունում 1 բնակչի հաշվով տարեկան ստանումը կազմում է մոտ 20 կգ: Հայաստանում արտադրող թե հավի, թե խոզի մսի արտադրությունը մեզինչ յուրաքանչյուրի հաշվով տարեկան 2-ական կգ է, այն էլ, աշխարհի չորս կողմերից Հայաստան ներկրվածի համեմատ կրկնակի թանկ: Ներմուծվող հումքերից շատ քանակազարկ հայաստանյան արտադրողին իր հերթին այնուհետ զնով է վաճառվում, որ շատ դեղորայք հասու չէ անգամ միջին խավին, չիցեւով դատարանային արդար 1,5 մլն մարդկանց մասին:

Մի այլ դիտարկում: Ոչխարի մսի մասին, ինչքան էլ ունանք համար տարածումը լինի, ՄԱԿ-ի դարձնալիս արտադրության կազմակերպության հաշվարկներում ոչինչ չի ասվում: Պետք է կարծել, որ դա դարձնալիս արտադրության մասնատվող գլխավորումը ոչինչ չի ասվում: Պետք է կարծել, որ դա դարձնալիս արտադրության մասնատվող գլխավորումը ոչինչ չի ասվում: Պետք է կարծել, որ դա դարձնալիս արտադրության մասնատվող գլխավորումը ոչինչ չի ասվում:

Ինչուիսի վիճակ է Հայաստանի Հանրապետությունում եւ ինչու է կարի առաջանում կրկին

մեր: Կարծիք է կազմավորվում, որ մեր կենցաղը իր ուղղորդումներն ընտրել է եւ հարկ չկա այստեղ դեպքերում, արտադրողներին իրականացնելու: Վերջին տարիներին ՀՀ-ում դասվող 500-600 հազար մանր եղջերավորի գլխավորումը առաջարկաբար հանրապետությունում դեռեւս կազմավորված չէ: Այն մոտեցումը, թե այս մասնատվող կգ-ի գինը մեզանում զգալի բարձր է, որն էլ ստանում խոզի միսն է, մեզին, որ գները բարձր են նաեւ Եվրոպայում եւ ԱՄՆ-ում, եւ այս համագնամը չէ, որ արգելապարսպ է մասնատվող լայն ստանումը, այլ դրա առանձնահատկությունը:

Այսօրինակ դարձնալիս արտադրողներին յուրօրինակ մթերք է համարել գյուղատնտեսական 1 մասնատված մասնատվող Սերգոյան Կարապետյանի օրերս հնչեցրած այն հայտարարությունը, թե մեր արտադրողները հնարավորություն են տալիս կրկնապատկելու եռապատկելու ոչխարի գլխավորումը, որը հարկ է ընդունել 1,5 մլն գլուխ ոչխար դարձնալիս արտադրողներին: Նման դարձնալիս արտադրողներին չէ: Դեռեւս 2003 թվականին կազմված «ՀՀ գյուղատնտեսության կայուն զարգացման ռազմավարություն»-ում, որը հաստատվել է ՀՀ կառավարության կողմից, մինչեւ 2015 թվականը նախատեսվում էր 1,5 մլն ոչխարի

ներ, 900-ից ավելի գյուղական համայնքների բացարձակ մեծամասնությունում գերիշխում է արտադրությունը, արտադրողներին չկան ենթակառուցվածքներ, գյուղական արտադրող ստանդարտի չափերի է հասել, իսկ մեր խոհանոցներում մասնատվող սննդամթերքները հիմնականում ներմուծվող հումքեր են: Ողբերգությանը հասուկ այս վիճակը մեկ հիմնական բացահայտություն ունի: ոլորտի բարձրագույն իշխանություն համարվող, ֆառակային ու հարկատու կառույցների հարկերով դարձնալիս արտադրողներին, ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունը, իր մաս հանդիսացող գյուղատնտեսության աջակցության հանրապետական ու մարզային կառույցները, գիտական կենտրոնները, ոլորտի այլ գերատեսչությունները չեն կատարում երկրի հանդեպ իրենց հիմնական դարձնալիս արտադրողներին՝ ՀՀ բնակչության արտադրողները առաջնահերթ անհրաժեշտ դարձնալիս արտադրողներով՝ մի-մասն-թերքներով, կաթ-կաթամթերքներով, կենդանական ու բուսական յուղերով: Յուրաքանչյուր երկրում հիմնահարց համարվող այս ոլորտները գերադասում են իրենց փոխարեն մեզանում նախադասությունը տրվում է բանջարաբուսական ու այգեգործական համեմա-

230 հազար տոննա շաքարի արտադրության գործարանի ճակատագիրը, երբ հումքը բացակայում է: Դժվար է դիտել, որ գործարարի խոհրդանշանները ՀՀ-ում ոչխարաբուծության հարցում նրան լավագույն տեղեկատվություն են տալիս: Զե՛ որ դարձնալիս արտադրող ոչխարների իրական գլխավորումը, իրանցում մաթիմետիկ ճշգրիտ թիվն ու սերմնավորությունը, գառների կայուն ֆառակային համար անհրաժեշտ կերերը, այլ հարցեր: Իսկ գուցե գլխավորումը անախտաբան է նաեւ սովորաբար գայլերի ունակներին՝ համար. սա, իհարկե, կետկասկալ:

Ի դեպ, հայցնի չէ նաեւ, թե որտեղից է վերցվել 1,3 մլն արտադրողներ ունենալու սլայդը, երբ ցանկացած գյուղատնտեսությունում նշվում է մի-մեկը 700 հազար հա: 1,4 մլն հա է ՀՀ ողջ գյուղատնտեսական հողատարածքը, որն ընդգրկում է արդեն հիշատակված արտադրողները, 500 հազար հա վարելահողերը, 140 հազար հա խոտհարքերը եւ 60 հազար հա բազմաձյա սնկարկները: Անուշխ, հայերիս տնտեսության սակ զգնվող նույնիսկ այս տարածքը լիարժեք բավարար է ՀՀ ներկայիս բնակչության եռապատկելու դարձնալիս արտադրողներին համար, որն այսօր, ավաղ, չի իրականացվում անգամ առկա բնակչության մեկ-երրորդի դարձնալիս արտադրողներին: Թե բանանալիս ո՞ր երկրի օրինակն է ՀՀ գյուղատնտեսության համար համանման գործելաճի հիմք հանդիսանում, անհասկանալի է դարձնալիս արտադրողներին է: Եթե, ասենք, աֆրիկյան 1,6 մլն բնակչությանը Գաբոնին, ուր 11 մլրդ դոլարի արտադրանք է իրականացվել 3 մլրդ դոլարի ներմուծման դարձնալիս արտադրողներին, զիտե՛մք, չէ՞, այս եւ այսօրինակ երկրների կարգավիճակը, երբ մեր ձգտումները բոլորովին այլ են:

Տայ ծանրորդների hurnius ավարը

Ժորժ Եղիկյան

Վլայոդայում ընթացող ծանրամարտի Եվրոպայի Պասանեկան առաջնության 2-րդ օրը բավականին հաջող էր հայ ծանրորդների համար: Էդմոն Բաղդասարյանն ու Ժորժ Եղիկյանը դարձան Եվրոպայի փոխչեմպիոններ, իսկ Չեմրիկ Խաչատրյանը Չուրա Մովսիսյանը, որը գոլային երկու հիանալի լիքի չօգտագործեց: Երես է, խաղա-

Սինչե 69 կգ քաշային կարգում չեմպիոնի տիտղոսի համար համար Պայֆար Ծավալվեց Ժորժ Եղիկյանի եւ բուլղարացի Բոգդար Անդրեևի միջև: Պոկուս վարժությունում 2 ծանրորդներն էլ ցույց սվեցին միեւնույն արդյունքը (130 կգ): Ընդ որում հայ ծանրորդը կարող էր այդ մրցավեճում հաղթել, սակայն 3-րդ մտեցնամբ չբարձրացրեց 131 կգ-ը: Իսկ Բոգդարը անձնական խառնակ ծանր էր բուլղարացուց, ուստի բավարարվեց արժաթ մեդալով՝ ոսկին զիջելով մրցակցին:

Սինչե 17 քաշային ծանրորդների մրցաբարձում 62 կգ քաշային կարգում Չուրա Մովսիսյանը ներկայացրին Էդմոն Բաղդասարյանն ու Չեմրիկ Խաչատրյանը: Պոկուս վարժությունում Էդմոնը 115 կգ արդյունքով արժաթ մեդալ սվաճեց՝ 1 կգ զիջելով լավագույն արդյունքը ցույց սված ռուսաստանցի Վլայեյսլավ Յարկինին: Չեմրիկը 110 կգ-ով գրավեց 4-րդ տեղը: Նա եւս կարող էր մրցանակակիր դառնալ, սակայն չկարողացավ բարձրացնել 115 կգ-անոց ծանրամուկը: Գրում վարժությունում ավելի հաջող ելույթ ունեցավ Չեմրիկ Խաչատրյանը, որը հաջող կատարելով երեք մտեցումներն էլ, 132 կգ արդյունքով դարձավ բրոնզե մեդալակիր: Իսկ Բոգդարը ելույթն անհաջող էր: Առաջին փորձից բարձրացնելով 130 կգ, հայ ծանրորդը հաջող 2 մտեցումների ժամանակ փորձեց իրեն ենթարկել նախ 140, ապա եւ 142 կգ ծանրությունը, սակայն ձախողվեց: Արդյունքում Էդմոն Բաղդասարյանը երկամարտի 245 կգ (115+130) արդյունքով գրավեց 2-րդ տեղը: Չեմրիկ Խաչատրյանը մեկ բրոնզե մեդալ էլ ստացավ երկամարտում՝ 242 կգ (110+132): Իսկ չեմպիոնի տիտղոսին արժանացավ ռուսաստանցի Վլայեյսլավ Յարկինը, որը երկամարտում ցույց սվեց 256 կգ (116+140) արդյունքով:

Սինչե 15 քաշայինների մրցավեճում Կարեն Ավագյանը (69 կգ) երկամարտի 210 կգ (100+110) արդյունքով 8 ծանրորդների մեջ զբաղեցրեց 5-րդ տեղը: Չեմպիոնը հոնգկոնգացի Սոն Գոնգ Չոնգունից, որը երկամարտում ցույց սվեց 251 կգ (112+139) արդյունքով: Առանձին վարժություններում եւ երկամարտում նա ցուցադրեց Եվրոպայի նոր ռեկորդներ են մինչեւ 15 քաշային ծանրորդների համար:

Չեմպիոնը լինեց սաղարեզը

Թեմիսի ԱՄՆ-ի բաց առաջնությունում հայտնի դարձան ռուսարդկանց մենախաղի կիսաեզրափակիչի բոլոր մասնակիցները: Պայֆարից դուրս մնաց մրցաբարձի գործող չեմպիոն, բրիտանացի Էնդի Մարտին, որը բառորդ եզրափակիչում դարձավ Եվրոպայի Ֆուրբիսի Վալդիսկային (4-6, 3-6, 2-6): Նրա մրցակիցը կիսաեզրափակիչում կլինի սերբ

Նովակ Ջոկովիչը, որը դարձավ մասնախաղի ժամանակահատվածում կիսաեզրափակիչում կմրցեն Սերենա Ուիլյամսն ու Լի Նան, Ֆլավիա Պենետան ու Վիկտորիա Ազարենկոն:

«Սոնդան» մտադիր է դառնալ «Բարսելոնին»

«Բարսելոնի» հարձակվող Նեյմարի սրանֆերային իրավունքների 40 տկոսը նախկինում սնորհող կազմակերպությունը մտադիր է դառնալ կասալոնական ակումբին: «Բարսելոնը» բրազիլացի ֆուտբոլիստին «Սանթոսից» գնել էր 57 մլն եվրոյով, սակայն ամբողջությամբ չի վճարել «Սոնդան» ներդրումային կազմակերպությանը հասանելի գումարը: Ընկերության սնորհատու Բարալը ղեկավար է կասալոնական ակումբի ղեկավարից եւ հայտարարել է, որ դառնալու է դասական հայց ներկայացնել ընդդեմ «Բարսելոնի»:

«Սեմ Դասական հայց ենք դրսևասում: Մեր ընկերությանը դասկանում էր Նեյմարի սրանֆերային իրավունքների 40 տկոսը, բայց մենք միայն 6,8 մլն եվրո ենք ստացել: Բոլոր հիմքերն ունենք «Բարսելոնից» եւս 16 մլն եվրո դասկանում ենք: Ուստի մտադիր ենք դառնալու միջոցով», նշել է Բարալը:

Ֆուտբոլի Չայասանի ազգային հավաքականը երեկ Պրահայի «Էդեն Արենա» մարզադաշտում կարողացավ չափազանց լարված ու դրամաշիկ ղայֆարում ռեանսի հասնել Չեխիայի հավաքականից երեանում մարտին 0-3 հաճվով կրած դարձույթան դիմաց: Գանդիդուն իրոք չափազանց բարդ ստացվեց մեր ֆուտբոլիստների համար՝ հասկալու առաջին խաղակեսի առաջին 30 րոպեները: Այդ ընթացում չեխերը մեծ ճնշում էին գործադրում:

Մղասվում էր, որ ընդմիջումից հետո չեխերն ավելի մեծ ուժերով են նեկելու առաջ՝ փորձելով վերականգնել հավասարակշռությունը: Իսկ դա առջեփ զծի մեր խաղացողներին ավելի ազատ գործելու ու վսանգավոր հակագրոհներ կազմակերպելու հնարավորություն կընձեռներ: Այդպես էլ եղավ: 49-րդ րոպեին աջ եզրով Մխիթարյանի սլացիկ անցումից ու փոխանցումից հետո Մովսիսյանը կարող էր վճռել հանդիմանելը, սակայն նրա հարվածը չափազանց ծանրորդների հարձակումից հետո խաղադաշտից հեռացվեց:

Սաղարեզը Չուրա Մովսիսյանը, որը գոլային երկու հիանալի լիքի չօգտագործեց: Երես է, խաղա-

Դժվարին ռեանս՝ լարված ու դրամաշիկ ղայֆարում

ում Չայասանի հավաքականի դարձույթան: Դաճի սերերը հասկալու աղճիվ էին գրոհում եզրերով, որտեղ մեր դաճույթանները ոչ միտ էին հասցնում վնասազերծել մրցակցին: Ընունում այնքան մեծ էր, որ մեր ֆուտբոլիստներին ոչ մի կերպ չէր հաջողվում դուրս գալ սեփական կիսադաճից ու հիջ թեճաճ մսածված հակագրոհներ կազմակերպել: Իսկ չեխերն այդ ընթացում վսանգավոր մի քանի ղաի սեղծեցին մեր դարձույթան: Կարող էին աջի ընկնել Պեսեր Յիրաչեկն ու Սիլվեստր Բաբուչիչը, մի դրվագում էլ Բերեզովսկին փրկեց վերահաս գոլից:

սացվեց: Իսկ ահա չեխերն ավելի հաջողակ զսնվեցին: 70-րդ րոպեին նղասակին հասավ Թոմաս Բոսիցկու հարվածը:

Իսկած գոլից հետո արդեն չեխերն սկսեցին կրկին մեծ ճնշում գործադրել մեր դարձույթան: Նրանք գոլային մի քանի ղաի սեղծեցին Բերեզովսկու փոխարինած Գեուրգ Կասարովի դաճույթանած դարձույթան: Բարեբախտաբար, այդ դրվագներում մարզական բախտը Չայասանի հավաքականի կողմն էր: Բախտը մեզ ժղաց նաեւ ավելացված ժամանակում, երբ Չուրա Մովսիսյանի գերազանց փոխանցումից հետո Գեուրգ Դազարյանը հաղթական վերջակես դրեց այս չափազանց լարված ու դրամաշիկ հանդիմանը:

Չաղթանակն, իհարկե, ուրախալի է: Սակայն եթե քննադա-

վերջում Չուրան փալեց իր մեղքը՝ դառնալով հաղթական գոլի փոխանցման հեղինակ:

Ամեն դեղում, հաղթանակը հաճելի է՝ հաճվի առնելով նաեւ Ե խմբում սեղծված մրցաբարձային իրավիճակը: Դա մեզ հնարավորություն ընձեռեց Եարունակելու ղայֆարը խմբում երկրորդ տեղը գրավելու համար: Իսկ առջեւում Դանիայի հավաքականի հեճերեանում կայանալիք ոչ ղալկաս ծանր մրցախաղն է՝ հաճվի առնելով Ռոման Բերեզովսկու եւ Արաս Օգբիլիսի վնասվածքներն ու չեխերի հեճ ստացած դեղին փաճերը: Գուսանք, որ Դանիայի հավաքականի հեճ մրցախաղում էլ մեր ֆուտբոլիստերը հաղթանակած կհեռանան խաղադաճից՝ ավելի իրական դարձնելով խմբում երկրորդ տեղը գրավելը:

Մեյվեզերը ռեկորդային ղարգեալվճար կսանա

Զաճային 5 կարգերում աճխարի չեմպիոն հոնգկոնց Ֆլոյդ Մեյվեզերը մեխիկացի Սաուլ Ալվարեսի հեճ մեճամարտելու համար 41,5 մլն դոլար ղարգեալվճար կսանա: Դա համաճարհային բոնցֆամարճի ղասնության մեջ ռեկորդային գումար է: Նախկին ռեկորդը ղասկանում էր գերծանրֆաճային կարգում աճխարի նախկին չեմպիոն, աճերիկացի Էվանդեր Գոլիֆիլդին, որի ղարգեալվճարը 1997-ին Մայք Թայսոնի հեճ մեճամարտելու համար կազմել էր 33 մլն դոլար:

Մեյվեզերը նախկինում 2 անգամ մոտ է եղել Էվանդերի ռեկորդը գերազանցելուն, սակայն դուրսոռնիկացի Միգել Կոսոյի եւ աճերիկացի Ռոբերտ Չեռեռոյի հեճ մեճամարտերի համար 32-ական մլն դոլար է ստացել:

Մեյվեզեր-Ալվարես մեճամարտի կազմակերպիչները հուսով են, որ հեռուստաիրավունքի վաճառքից ավելի քան 100 մլն դոլար կսանան:

